

Lutowe spotkanie DKK Nad Lipą

„Bo nikt mnie nie zrozumie,
tylko lasy i wody.
To, co tu opowiadam,
wszystko, wszystko już dawno minęło
i wszystko, wszystko ze sobą wzięło —
i moje lata młode.”

— Angelika Kuźniak, *Papusza*, „Pieśń cygańska z Papuszy głowy ułożona”

W miniony czwartek odbyło się kolejne spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki „Nad Lipą”, poświęcone reportażowi biograficznemu, pt. *Papusza*, autorstwa Angeliki Kuźniak. Lektura stała się punktem wyjścia do rozmowy nie tylko o samej bohaterce, ale również o tożsamości, wykluczeniu i cenie artystycznej wolności.

Książka opowiada historię Bronisławy Wajs, romskiej poetki znanej jako Papusza, która jako pierwsza Romka opublikowała swoją twórczość i zyskała uznanie w literackim świecie. Dużo miejsca w naszej dyskusji poświęciliśmy jej relacji z Jerzym Ficowskim, który odkrył i popularyzował jej poezję, a także z Julianem Tuwimem, wspierającym jej talent. Rozmawialiśmy o tym, czy ich pomoc była dla Papuszy szansą, czy też — w konsekwencji — przyczyniła się do jej wykluczenia ze społeczności romskiej.

Uczestnicy spotkania zwrócili uwagę na reporterski styl Kuźniak — oszczędny, oparty na faktach, a jednocześnie pełen empatii. Podkreślano, że autorka unika jednoznacznych ocen — powołuje się na dokumenty i oddaje głos świadkom. Dzięki temu, czytelnik sam może wyrobić sobie opinię na temat skomplikowanych relacji między kulturą romską a zasadami ogólnie przyjętymi w społeczeństwie.

W trakcie rozmowy pojawił się również wątek podwójnego wykluczenia Papuszy — jako kobiety w patriarchalnej społeczności oraz jako artystki, która przekroczyła granicę tradycji. Dyskutowaliśmy o dramatycznych konsekwencjach ujawnienia romskich tajemnic oraz o tym, czy Papusza rzeczywiście zdradziła swoją społeczność, czy raczej padła ofiarą niezrozumienia i uprzedzeń.

Wielu klubowiczów przyznało, że książka otworzyła ich na głębsze poznanie kultury Romów oraz pozwoliła krytycznie spojrzeć na sposób, w jaki większość społeczeństwa opisuje mniejszości. Na zakończenie zgodnie przyznaliśmy, że *Papusza* to poruszający i ważny reportaż, który pozostaje w pamięci na długo po lekturze i zachęca do dalszych rozmów.

Na kolejne klubowe spotkanie zapraszamy 26 marca o godz. 15.00. Tematem naszej dyskusji będzie książka pt. *Miłość zostaje na zawsze*, z cyklu pt. *Ogród Zuzanny*, autorstwa Justyny Bednarek i Jagny Kaczanowskiej.